

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.013.07.2021

Pan Piotr Niemiec
Nadleśniczy Nadleśnictwa Bytnica
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe
Nadleśnictwo Bytnica
Bytnica 160, 66-630 Bytnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/103 – Nadzór nad legalnością obrotu drewnem w województwie lubuskim.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Bytnica ¹ , Bytnica 160, 66-630 Bytnica.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Niemiec, Nadleśniczy Nadleśnictwa Bytnica ² , od 1 sierpnia 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe do realizacji zadań.2. Wykonywanie zadań związanych z pozyskaniem z lasów państwowych drewna oraz jego sprzedażą.3. Prowadzenie nadzoru nad realizacją zadań.4. Planowanie i przeprowadzanie kontroli.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do czasu zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Ewa Grosse, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/75/2021 z 1 września 2021 r. (akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej: *Nadleśnictwo*.

² Dalej: *Nadleśniczy*.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Nadleśnictwo było prawidłowo przygotowane organizacyjnie oraz kadrowo do wykonywania obowiązków w zakresie pozyskania i sprzedaży drewna w lasach państwowych, a także do sprawowania, w oparciu o zawarte porozumienia⁵, nadzoru w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Właściwie zaplanowano i wydatkowano środki finansowe na zadania będące przedmiotem kontroli. Stwierdzone opóźnienia w wystawianiu obciążeń za nadzór w lasach niepaństwowych uniemożliwiły jednak starostom wywiązanie się ze zobowiązań w terminie zapłaty, określonym w porozumieniach w zakresie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

W Nadleśnictwie sporządzano i poddawano kontroli szacunki brakarskie, prawidłowo planowano sprzedaż drewna oraz rzetelnie dokumentowano czynności związane z obrotem drewnem. Nadleśnictwo prawidłowo realizowało sprzedaż drewna oraz właściwie wdrażało zasady użytkowania lasu.

Nadleśnictwo prawidłowo dokonywało cechowania pozyskanego drewna w lasach państwowych, a w przypadku pozyskania drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa każdorazowo cechowano drewno oraz wystawiano świadectwa legalności pozyskania drewna. Niemniej jednak nie we wszystkich wystawionych świadectwach legalności pozyskania drewna wskazano podstawę na jakiej drewno zostało pozyskane⁶.

Straż Leśna przeprowadzała kontrole środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, nie korzystała natomiast, z uprawnień polegających na przeprowadzaniu kontroli podmiotów zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna w celu sprawdzania legalności pochodzenia surowców drzewnych.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe do realizacji zadań

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą Nadleśnictwo pełniło nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa na podstawie dwóch porozumień, tj.:

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Tj. porozumienia z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa zawarte ze Starostą Świebodzińskim i Starostą Krośnieńskim.

⁶ Dotyczy 13 spośród 23 wystawionych świadectw legalności pozyskania drewna.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- porozumienia z 5 kwietnia 2013 r. zawartego ze Starostą Świebodzińskim,
- porozumienia z 2 stycznia 2014 r. zawartego ze Starostą Krośnieńskim.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. łączna powierzchnia gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa nadzorowana przez Nadleśnictwo wynosiła 72,83 ha, w tym 11,24 ha na terenie powiatu świebodzińskiego oraz 61,59 ha na terenie powiatu krośnieńskiego.

(akta kontroli str. 5-17, 54-59, 80)

W ramach ww. porozumień starostowie powierzyli Nadleśniczemu w szczególności:

- lustrację lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa w zakresie zachowania przez właścicieli lasów zasad prowadzenia gospodarki leśnej określonych w art. 8 pkt 1-4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁸;
- cechowanie drewna i wystawianie właścicielowi lasu dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna (art. 14a ust. 3 ustawy o lasach);
- prowadzenie postępowania administracyjnego, z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w sprawie ustalania zadań z zakresu gospodarki leśnej na podstawie inwentaryzacji stanu lasu (dalej: *ISL*) dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha (art. 19 ust. 3 ustawy o lasach);
- sprawdzanie na gruncie realizacji obowiązków przez właścicieli, w stosunku do których wszczęto egzekucję administracyjną;
- przygotowywanie projektów decyzji administracyjnych;
- wyznaczanie w nadzorowanych lasach drzew do wyrębu.

(akta kontroli str. 5-7, 15-17)

Porozumienia zawierały ustalone stawki wynagrodzenia za nadzór nad 1 ha lasów⁹. Na dzień 31 grudnia 2020 r. ww. stawki wynosiły: 34,97 zł wynagrodzenia otrzymywanego przez Nadleśnictwo ze Starostwa Świebodzińskiego i 55 zł wynagrodzenia otrzymywanego ze Starostwa Krośnieńskiego.

(akta kontroli str. 5-7, 15-17, 80)

1.2. Nadleśnictwo dysponowało wykazami działek leśnych objętych porozumieniami, które stanowiły integralną część zawartych porozumień oraz dokumentacją urzędniową, którą w przypadku obu porozumień stanowiły przekazane przez starostów inwentaryzacje stanu lasu¹⁰.

Wykazy działek leśnych zawierające informacje dotyczące obrębów ewidencyjnych, numerów działek, powierzchni lasów oraz właścicieli w przypadku porozumienia

⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1275 (dalej: *ustawa o lasach*).

⁹ W przypadku porozumienia ze Starostą Świebodzińskim koszty nadzoru ustalono w wysokości 32 zł za 1 ha gruntów leśnych w skali roku (płatne w terminie do 15 grudnia każdego roku, corocznie waloryzowane według średniorocznego wskaźnika wzrostu cen i usług konsumpcyjnych ogółem ogłaszanego przez Prezesa GUS), a w przypadku porozumienia ze Starostą Krośnieńskim w wysokości 34 zł za 1 ha gruntów leśnych w skali roku (płatne w terminie do 15 grudnia każdego roku, corocznie waloryzowane w formie aneksu po przeprowadzeniu negocjacji).

¹⁰ Inwentaryzacje stanu lasu lasów niebędących własnością Skarbu Państwa, położonych w granicach powiatu świebodzińskiego na lata 2019-2028, wyciąg z inwentaryzacji stanu lasu Gminy Krosno Odrzańskie (obejmujący lasy przekazane w nadzór) na lata 2010-2019, wyciąg z inwentaryzacji stanu lasu Gminy Bytnica (obejmujący lasy przekazane w nadzór) na lata 2012-2021 oraz inwentaryzacje stanu lasu lasów niebędących własnością Skarbu Państwa, położonych w granicach powiatu krośnieńskiego na lata 2020-2029.

zawartego ze Starostą Krośnieńskim były aktualizowane wraz ze zmianą areálu podlegającego pod nadzór¹¹.

W przypadku porozumienia ze Starostą Świebodzińskim, pomimo zmiany areálu z 3,12 ha na 11,24 ha i zawartego 26 kwietnia 2019 r.¹² aneksu nr 1 do porozumienia wykaz lasów prywatnych powiatu świebodzińskiego będących pod nadzorem Nadleśnictwa został zaktualizowany w zakresie nazw obrębów i łącznej powierzchni działek bez wskazania numerów działek i ich właścicieli (współwłaścicieli). Ponadto przekazany przez Starostę Świebodzińskiego wyciąg z aktualnej inwentaryzacji stanu lasu, tj. na okres od 2019 r do 2028 dla Gminy Łagów nie zawierał informacji o właścicielach działek oraz nie wskazywał, które działki podlegają pod nadzór Nadleśniczego.

(akta kontroli str. 4-32, 52-59)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Numery działek zostały wskazane podczas uzgodnień przy przekazywaniu dokumentacji i zaznaczone w ISL. W ramach zawartych porozumień Nadleśnictwo Bytnica przygotowuje projekty decyzji i przedstawia Staroście. Służby Starosty weryfikują właścicieli i dostarczają im decyzje podpisane przez właściwych Starostów. Jednocześnie zaznaczam, że wykaz właścicieli nie jest niezbędny do prowadzenia nadzoru w zakresie gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własność SP przez Nadleśnictwo Bytnica zgodnie z zawartymi porozumieniami. Informuję, że w ramach prowadzonego nadzoru służby nadleśnictwa współpracują ze służbami Starostwa i kwestie własności wyjaśniane są na bieżąco.*

(akta kontroli str. 450)

Analiza będących w dyspozycji Nadleśnictwa wykazów i inwentaryzacji stanu lasu wykazała, m.in. że w okresie objętym kontrolą:

- na terenie powiatu świebodzińskiego w granicach Gminy Skąpe dwie spośród 11 działek (o powierzchni 4,98 ha, tj. 44,3 % powierzchni działek objętych porozumieniem ogółem) objętych nadzorem znajdowało się poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa¹³;
- na terenie powiatu krośnieńskiego porozumieniem objęto działki leśne, dla których w inwentaryzacji stanu lasu wykazano rozbieżności i wskazano potrzebę ich przeklasyfikowania, tj. powierzchnie leśne, na których znajdowała się łąka i staw (według ewidencji las stanowił 0,3728 ha, a na gruncie 0,15 ha, tj. różnica -0,2228)¹⁴, rola (według ewidencji las stanowił 3,69 ha, a na gruncie 3,37 ha, tj. różnica -0,32¹⁵ oraz według ewidencji las stanowił 0,1 ha, a na gruncie 0,0 ha, tj. różnica -0,1 ha¹⁶);
- dla jednej spośród wszystkich działek objętych nadzorem w 2019 r., tj. dla działki w obrębie Gostchorze w gminie Krosno Odrzańskie brak było aktualnej dokumentacji urzędniowej (o powierzchni 1,12 ha, tj. 2,7 % powierzchni działek ogółem objętych porozumieniem w 2019 r.).

(akta kontroli str. 13, 32, 60-76)

¹¹ Tj. aneksami do porozumienia ze Starostą Krośnieńskim: aneksem nr 1/2019 z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r. i aneksem nr 1/2020 z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2020 r w związku ze zmianą areálu odpowiednio z 84,38 ha na 41,65 ha i z 41,65 ha na 61,59 ha.

¹² Z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.

¹³ Działki znajdowały się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Świebodziń.

¹⁴ Objęta nadzorem powierzchnia leśna niezalesiona na terenie gminy Bytnica, obręb Bytnica.

¹⁵ Objęta nadzorem powierzchnia leśna niezalesiona na terenie gminy Krosno Odrzańskie, obręb Łochowice.

¹⁶ Objęta nadzorem powierzchnia leśna niezalesiona na terenie gminy Krosno Odrzańskie, obręb Radnica.

Odnosnie działek leśnych leżących poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa Nadleśniczy wyjaśnił, że: (...) Przyjęcie do nadzoru ww. działek (w ramach zawartego porozumienia ze Starostą Świebodzińskim) związane było z faktem, że działki te położone są w odległości ok. 600 m od siedziby leśnictwa Błonie, a działka przylega do granicy zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Bytnica oraz, co istotne należą do jednego właściciela. Niezależnie od powyższego, w celu zachowania właściwych relacji ze Starostwem Nadleśnictwo Bytnica przyjęło nadzór w/w działek, ponieważ nie stanowiło to nadmiernego obciążenia dla Nadleśnictwa Bytnica. Należy także nadmienić, że Nadleśnictwo Świebodzińskie prowadzi nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności SP.

Odnosnie działek, dla których w ISL wykazano rozbieżności Nadleśniczy wyjaśnił, że: jest to oczywista informacja dla nadleśnictwa, że sprawowany nadzór dotyczy de facto powierzchni leśnej. Trzeba zaznaczyć, że Starosta powierza w nadzór działki z użytkami zapisanymi w ewidencji powszechnej jako LS, a nadleśnictwo przygotowuje projekty decyzji wg wskazówek gospodarczych zawartych w ISL, dla konkretnych wydzieleń z lasem. Sprawa doprowadzenia do zgodności nie leży w zakresie kompetencji Nadleśnictwa Bytnica. Należy również wskazać, że dla wymienionych działek dołączony został rejestr działek leśnych wg właścicieli wraz z podsumowaniem zadań gospodarczych, gdzie zapisano konkretne zabiegi dla wydzieleń leśnych w obrębie tych działek.

Odnosnie braku aktualnej dokumentacji urzędniowej dla jednej z działek Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że: (...) W piśmie z dnia 21.02.2019 r Starosta Krośnieński, przesłał do podpisu skorygowany wykaz działek posiadających dokumentację urzędniową. Powierzchnia została zmniejszona względem pierwszej propozycji do 41,65 ha. Jednak w wykazie błędnie znalazła się działka, która na etapie podpisywania aneksu nie została wychwycona. Informuję, że ze względu na brak Inwentaryzacji stanu lasu nadleśnictwo nie podejmowało żadnych działań na ww. działce.

(akta kontroli str. 448-450)

1.3. Na dzień 31 grudnia 2020 r. powierzchnia lasów państwowych wynosiła 18.527,61 ha, a powierzchnia nadzorowanych lasów niepaństwowych 72,83 ha. Przeciętna zasobność drzewostanów¹⁷ wynosiła 316 m³/ha w lasach państwowych i 229 m³/ha w lasach niepaństwowych.

(akta kontroli str. 80, 192)

1.4. W Regulaminie Organizacyjnym Nadleśnictwa¹⁸ zadania w zakresie:

- pozyskania i sprzedaży drewna z lasów Skarbu Państwa - przypisano do zadań Działu gospodarki leśnej oraz samodzielnego stanowiska ds. marketingu i sprzedaży;
- wykonywania zadań związanych z prowadzeniem spraw dotyczących gospodarki finansowej Nadleśnictwa - przypisano do zadań Działu finansowo-księgowego;
- wykonywania zadań gospodarczych w Nadleśnictwie - zastały przypisane 11 leśnictwom rewirowym¹⁹ w dwóch obrębach, tj. w obrębie Grabina (leśnictwo Grabina, leśnictwo Biała Struga, leśnictwo Szklarka, leśnictwo Radnica,

¹⁷ Obliczoną jako iloraz całego zapasu drzewostanów (miąższość drewna na pniu) i ich ogólną powierzchnię.

¹⁸ Stanowiącym Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 8/13 Nadleśniczego Nadleśnictwa Bytnica z 25 marca 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Nadleśnictwa Bytnica i Regulaminu Kontroli Wewnętrznej (dalej: *Regulamin*).

¹⁹ Leśniczowie podlegają bezpośrednio Zastępcy Nadleśniczego (z wyłączeniem leśniczych ds. łowieckich).

leśnictwo Morsko) i w obrębie Gryżyna (leśnictwo Kosobudz, leśnictwo Kosobudki, leśnictwo Smolarnia, leśnictwo Augustynka, leśnictwo Garbowo, leśnictwo Błonie)²⁰;

- kontroli prawidłowości wykonywania czynności gospodarczych w Nadleśnictwie wynikających z planu urządzenia lasu oraz rocznych planów gospodarczych – zostały przypisane do zadań samodzielnego stanowiska pracy ds. kontroli funkcjonalnej (Inżynier Nadzoru);
- zwalczania szkodnictwa leśnego oraz ochrony mienia Skarbu Państwa będącego w zarządzie Lasów Państwowych - zostały przypisane do zadań Posterunku Straży Leśnej;
- nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa - określono, że za nadzór nad realizacją zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa odpowiada Zastępca Nadleśniczego, a do obowiązków leśniczych należy m.in. udzielanie pomocy właścicielom lasów prywatnych w zakresie doradztwa technicznego oraz nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa położonymi w zasięgu administracyjnym leśnictwa. Przygotowywanie projektów decyzji dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej w lasach niepaństwowych z uwzględnieniem stanu sanitarnego lasu i zapisów w inwentaryzacji stanu lasu, wnioskowanie o sporządzenie inwentaryzacji stanu lasu lub wydanie decyzji właściwego starosty oraz kontrolę merytoryczną dokumentów związanych z gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa powierzono jednemu wyznaczonemu pracownikowi²¹.

W Regulaminie nie przewidziano wykonywania zadań przez leśniczych w zakresie doradztwa technicznego oraz nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa położonymi poza zasięgiem administracyjnym leśnictw.

(akta kontroli str. 82-98)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: (...) *W roku 2020 w regulaminie kontroli, a także w zakresach obowiązków pracowników miały zostać wprowadzone zmiany, jednak ze względu na pandemię prace nad ww. zmianami obecnie trwają nadal, a przewidywane zakończenie prac określono na koniec 2021 r.*

(akta kontroli str. 451)

1.5. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w Nadleśnictwie pracowało 51 pracowników, przy czym w okresie objętym kontrolą 40 pracowników zajmowało się zadaniami w zakresie pozyskania i sprzedaży drewna z lasów Skarbu Państwa oraz nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Pracownicy realizujący zadania objęte kontrolą posiadali aktualne zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności, w których wyszczególniono zadania z ww. zakresu²².

(akta kontroli str. 80, 96-98)

²⁰ Ponadto dla wykonywania działań gospodarczych funkcjonuje gospodarstwo szkółkarskie i ośrodek hodowli zwierzyny.

²¹ Tj. od 18 maja 2020 r. Strażnikowi Leśnemu. Poprzednio zadania w ww. zakresie wykonywali: Specjalista SL ds. ochrony ppoż. i bhp, a od 1 lutego 2019 r. Leśniczy Leśnictwa Błonie (do 24 września 2019 r.), Podleśniczy Leśnictwa Struga (od 25 września 2019 r. do 17 maja 2020 r.).

²² Szczegółowym badaniem objęto zakresy czynności 12 pracowników.

Pracownicy, którzy prowadzili sprawy związane z przedmiotem kontroli posiadali wykształcenie zapewniające wiedzę z zakresu wykonywanych zadań²³, a ponadto uczestniczyli w szkoleniach aktualizujących posiadaną wiedzę i doświadczenie²⁴.

(akta kontroli str. 96-97)

1.6. W okresie objętym kontrolą żaden z pracowników realizujących zadania z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa nie był jednocześnie właścicielem ani współwłaścicielem lasów podlegających pod nadzór Nadleśnictwa, a w Nadleśnictwie nie występowały uregulowania w zakresie sprawowania nadzoru w sytuacji konfliktu interesów.

(akta kontroli str. 377, 382-387)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *W związku z faktem, że żadna z osób koordynująca nadzór nad lasami niepaństwowymi oraz żadna z osób kadry kierowniczej nie była i nie jest obecnie właścicielami lasów przekazanych w nadzór Nadleśnictwu Bytnica nie było potrzeby tworzenia specjalnych procedur zmierzających do wykluczenia konfliktu interesów.*

(akta kontroli str. 377-378)

1.7. Koszty Nadleśnictwa w zakresie pozyskania i zrywki drewna w 2020 r. wyniosły 4.541,8 tys. zł (245,1 zł/ha lasów Skarbu Państwa), a przychody ze sprzedaży drewna wyniosły 18.375 tys. zł (991,8 zł/ha), przy czym stanowiły 83,5% zaplanowanych przychodów ze sprzedaży drewna na 2020 r. (szerszy opis i wyjaśnienia Nadleśniczego w pkt 2.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 80, 114-116)

W latach 2019 i 2020 łączne przychody ze starostw pokrywały koszty Nadleśnictwa poniesione na nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa i wynosiły odpowiednio: 2.466,82 zł i 3.780,65 zł, tj. średnio 47,65 zł/ha i 51,91 zł/ha lasów objętych nadzorem.

(akta kontroli str. 80)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *W przypadku prowadzenia nadzoru w lasach niepaństwowych koszty nadzoru skorelowane są z przekazywanymi środkami. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono by przekazywane środki były niewystarczające.*

(akta kontroli str. 378)

Nadleśnictwo stosownie do zawartych porozumień obciążało starostwa kosztami nadzoru, niemniej jednak w okresie objętym kontrolą wystąpiły opóźnienia w wystawianiu faktur, co szerzej opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5-7, 15-17, 117-132)

1.8. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa obowiązujący w okresie objętym kontrolą został opracowany na okres 10 lat, tj. na lata od 2017 do 2026 (dalej: *PUL*), co stanowiło spełnienie wymogu określonego w art. 18 ust. 1 ustawy o lasach.

²³ Nadleśniczy posiada stopień naukowy doktora nauk leśnych. Wśród pozostałych pracowników 18 posiadało wykształcenie wyższe, w tym 14 pracowników wykształcenie wyższe leśne, a 20 pracowników posiadało wykształcenie średnie, w tym 19 średnie technik leśnik.

²⁴ M.in. trzynaścioro pracowników - w warsztatach profesjonalnego wykonywania map, trzech - w zakresie umów na wykonawstwo usług leśnych, dwoje - w zakresie zamówień publicznych, pięcioro - uczestniczyło w kursie brakarskim, dwóch - w zakresie funkcjonowania posterunków straży leśnej.

Sporządzony w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze na podstawie stanu lasu PUL zawierał wszystkie elementy wymagane art. 18 ust. 4 ustawy o lasach, tj.:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według stanu na 1 stycznia 2017 r. o łącznej powierzchni 19.136,79 ha;
- analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
- program ochrony przyrody;
- określenie zadań, w tym dotyczących: ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego oddzielnie jako etat miąższościowy użytków rębnych (541.039 m³ grubizny netto) oraz etat powierzchniowy użytków przedrębnych (11.921,96 ha z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębego 512.6544 m³ grubizny netto), zalesień i odnowień, pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej, gospodarki łowieckiej oraz potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

(akta kontroli str. 133-142)

PUL został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim 9 grudnia 2016 r.²⁵ oraz przez Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim 29 grudnia 2016 r.²⁶ Ponadto stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o lasach Minister Środowiska zatwierdził PUL 24 czerwca 2017 r.²⁷, jednakże z powyższego wynika, że Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną przez niespełna sześć miesięcy bez zatwierdzonego PUL.

(akta kontroli str. 133, 167-179)

Nadleśniczy wyjaśnił, że nie miał wpływu na termin zatwierdzenia planu urządzenia lasu, jednakże wskazał²⁸ m.in., że: *Ustawodawca nie określił terminu opracowania projektu planu, terminów kontroli, uzgadniania, zatwierdzenia, czy przekazania nadleśniczemu zatwierdzonego przez ministra planu urządzenia lasu. Przepisy prawa wskazują jedynie ostateczny termin rozpoczęcia prac oraz ich zakres, w tym obowiązek opisanie lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu urządzenia lasu (sporządzenia opisu taksacyjnego), oraz określenie zadań i ich rozliczenie w okresie obowiązywania planu bez podziału na poszczególne lata (z reguły w okresie 10 lat). Pozwala to na odpowiednie zbilansowanie planu i jego wykonania w dziesięcioleciu. Można realizować plan urządzenia lasu w początkowych latach jego obowiązywania, na podstawie wskazań gospodarczych zawartych w opisach taksacyjnych, bez obawy, że nastąpi tu niezgodność realizacyjna po zatwierdzeniu tego planu przez ministra właściwego do spraw środowiska. Ustawodawca nadał tym samym szerokie uprawnienia nadleśniczemu w zakresie możliwości dopasowania realizacji planu urządzenia lasu do aktualnej sytuacji (...) należy zauważyć, że zatwierdzenie planu urządzenia lasu przez ministra właściwego do spraw środowiska ma charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny (nie wprowadza nowego stanu prawnego, czy też faktycznego, a jedynie potwierdza zastany na określonej dacie stan faktyczny gruntu leśnego) oraz określa zadania do realizacji w okresie 10 lat obowiązywania planu. (...) W związku z powyższym,*

²⁵ Pismo znak: WPN-II.410.3.2016.MB.

²⁶ Pismo znak: NZ.9022.580.2016.AD.

²⁷ Pismo znak: DL-I.611.44.2017.

²⁸ Na podstawie informacji uzyskanych z RDLP w Zielonej Górze.

brak zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska planu urządzenia lasu nie stanowi przeszkody w wypełnianiu przez nadleśniczego obowiązku prowadzenia gospodarki leśnej oraz reagowania na stan lasu.

(akta kontroli str. 378-380)

1.9. W okresie objętym kontrolą żadna z działek leśnych podlegających pod nadzór Nadleśnictwa nie była objęta uproszczonym planem urządzenia lasu.

Dokumentacją urządzeniową w postaci inwentaryzacji stanu lasu zostało objętych 96 spośród wszystkich 97 nadzorowanych działek (szerszy opis w pkt. 1.2. niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli str. 32, 80)

1.10. W PUL zawarto informacje o istniejących formach ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, tj. jednym parku krajobrazowym („Gryżyński Park Krajobrazowy”), dwóch obszarach chronionego krajobrazu („16-Puszcza nad Pliszką” i „18-Krośnieńska Dolina Odry”), ośmiu obszarach Natura 2000 („Dolina Środkowej Odry”, „Dolina Pliszki”, „Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach”, „Rynna Gryżyny”, „Lasy Dobrosułowskie”, „Bytnica”, „Stara Dąbrowa w Korytach”, „Krośnieńska Dolina Odry”), pięciu pomnikach przyrody, siedmiu użytkach ekologicznych, siedmiu strefach ochrony, pięciu chronionych gatunkach grzybów, 29 chronionych gatunkach roślin oraz 182 chronionych gatunkach zwierząt.

(akta kontroli str. 136-166)

Na wniosek Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze projekt planu urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa stosownie do art. 54 ust. 1 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²⁹ został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim³⁰. W uzasadnieniu ww. opinii wskazano, że ochrona obszarów Natura 2000 wyznaczonych na terenie Nadleśnictwa, realizowana jest na podstawie ustanowionych planów zadań ochronnych, których regulacje i zapisy dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, będące przedmiotami ochrony tych obszarów, zostały implementowane do programu ochrony przyrody Nadleśnictwa oraz prognozy oddziaływania na środowisko. Względem pięciu spośród ośmiu obszarów Natura 2000³¹, nie posiadających planów zadań ochronnych, przyjęto zasadę postępowania zachowawczego³².

(akta kontroli str. 173-175)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Faktury za nadzór w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa wystawiono z opóźnieniem, tj.:

²⁹ Dz. U. z 2021 r., poz. 247, ze zm.

³⁰ Opinia z 9 grudnia 2016 r. znak: WPN-II.410.3.2016.MB.

³¹ Tj. „Dolina Środkowej Odry”, „Krośnieńska Dolina Odry”, „Rynna Gryżyny”, „Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach” oraz „Stara Dąbrowa w Korytach”.

³² W formie ograniczenia cięć rębnych, wykonywania zabiegów poza okresem lęgowym ptaków, pozostawianie martwego drewna oraz wyłączenie z użytkowania większej części zasobów „naturowych” siedlisk przyrodniczych.

- 16 grudnia 2019 r. za nadzór w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r.³³ (przekazano 16 grudnia 2019 r.) z terminem płatności 7 dni od daty otrzymania faktury; w konsekwencji Powiat Świebodziński przekazał środki finansowe 20 grudnia 2019 r., a Powiat Krośnieński 23 grudnia 2019 r.;
- 31 grudnia 2020 r. za nadzór w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.³⁴ (przekazano 14 stycznia 2021 r.) z terminem płatności 14 dni od daty otrzymania faktury; w konsekwencji Powiat Świebodziński przekazał środki finansowe 25 stycznia 2021 r., a Powiat Krośnieński 26 stycznia 2021 r.

Powyższe uniemożliwiło spełnienie wymogu określonego w porozumieniach zawartych przez Nadleśniczego ze starostami z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, które w § 4 określają, że koszty nadzoru płatne są w terminie do dnia 15 grudnia każdego roku po wystawieniu faktury przez Nadleśnictwo.

(akta kontroli str. , 5-7, 15-17, 117-132)

Główna księgowa wyjaśniła, że: (...) *Dział finansowo-księgowy, którym kieruję zobowiązany jest do wystawiania faktur na podstawie otrzymanych informacji/zleceń od pracowników merytorycznych nadleśnictwa odpowiedzialnych za dany dział (za wyjątkiem obrotu drewnem). Także w przypadku działu - lasy niepaństwowe - faktury wystawiane są po uzyskaniu informacji/zlecenia od pracownika merytorycznego. W roku 2019 w związku ze zmianą pracowników zajmujących się prowadzeniem działu lasy niepaństwowe nie nastąpiło przekroczenie terminów wystawienia faktur Vat zgodnie z zawartymi porozumieniami, ponieważ 15.12.2019 r. był dniem wolnym od pracy. W związku z powyższym wystawiono fakturę niezwłocznie czyli 16.12.2019 r. W roku 2020 nastąpiła kolejna zmiana pracownika obsługującego dział lasów niepaństwowych oraz z powodu zmian organizacyjnych związanych z trwającą pandemią covid-19 termin wystawienia faktur został przekroczony. Powyższe nie miało wpływu na ujęcie przychodów bilansowych w roku 2020 i nadleśnictwo nie poniosło z tego tytułu strat.*

(akta kontroli str. 130)

CENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo wyznaczyło osoby odpowiedzialne za realizację zadań wynikających ze sprawowanego, w oparciu o porozumienia, nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa oraz zapewniło wystarczającą liczbę odpowiednio wykwalifikowanej kadry, która umożliwiała realizację zadań objętych kontrolą, tj. zarówno w zakresie pozyskania i sprzedaży drewna z lasów Skarbu Państwa, jak i nadzoru nad lasami prywatnymi.

Nadleśnictwo właściwie zaplanowało i wydatkowało środki finansowe na zadania będące przedmiotem kontroli, a ich wielkość była wystarczająca do rzetelnej realizacji zadań. Stosownie do zawartych ze starostami porozumień w sprawie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa obciążano starostwa kosztami nadzoru, niemniej jednak wystawienie dokumentów obciążeniowych przez Nadleśnictwo z opóźnieniem uniemożliwiło starostwom wywiązanie się ze zobowiązań w terminie zapłaty określonym w porozumieniach. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na kontrolowaną działalność.

³³ F-ra vat nr 191210092 - nabywca Powiat Świebodziński oraz f-ra nr 191210093 - nabywca Powiat Krośnieński.

³⁴ F-ra vat nr 201210132 - nabywca Powiat Świebodziński oraz f-ra nr 201210131 - nabywca Powiat Krośnieński.

2. Wykonywane zadań związanych z pozyskiwaniem z lasów państwowych drewna oraz jego sprzedażą

Opis stanu faktycznego

2.1. Pozyskanie drewna w PUL na lata 2017-2026 określono na 1.053.683 m³ grubizny netto. Plan pozyskania sosny³⁵ w 2020 r. według szacunków brakarskich obejmujących 12 sortymentów wyniósł dla wszystkich 11 leśnictw 98.530 m³. Dla leśnictwa Radnica, w którym pozyskano największą objętość drewna w 2020 r. plan pozyskania według szacunków brakarskich wynosił 10.688 m³, a wykonanie planu wyniosło 11.519,13 m³, co stanowiło 107,78 %.

W Nadleśnictwie masę do pozyskania według szacunków brakarskich planowano jako 10 % miąższości z dziesięcioletniego etatu cięć wskazanego w PUL. Wyliczając etat cięć na poszczególne lata, w tym na 2020 r. w leśnictwie Radnica kierowano się m.in. kolejną rębą, potrzebami hodowlanymi drzewostanów, realizacją etatu powierzchniowego, harmonogramem projektu Leśne Gospodarstwa Węglowe. Ponadto uwzględniano niewykonanie lub przekroczenie rocznego planu pozyskania w latach poprzednich (wywroty, cięcia sanitarne, brak zbytu na surowiec).

(akta kontroli str. 180-191)

Rozmiar cięć dla Nadleśnictwa corocznie był weryfikowany przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Zielonej Górze³⁶. Ponadto w roku poprzedzającym wykonanie danej pozycji cięć kontrolę szacunków brakarskich prowadził Inżynier Nadzoru³⁷.

(akta kontroli str. 189-191, 193)

2.2. W Nadleśnictwie corocznie sporządzano plan sprzedaży drewna według poszczególnych sortymentów³⁸. W 2020 r. plan pozyskania sosny z terenu całego Nadleśnictwa według szacunków brakarskich wyniósł 98.530 m³, a plan sprzedaży sosny 101.189 m³ (w tym realizacja w styczniu 2020 r. umów zawartych w 2019 r. stanowiła 2.512 m³, a 147 m³ - zmniejszenie zapasu początkowego 2020 r.). W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. rozchodowano 88.119 m³ sosny, co stanowiło 87 % planu sprzedaży.

(akta kontroli str. 183-185, 195-214, 221-224)

2.3. Ewidencję drewna w Nadleśnictwie prowadzono w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych, a pozyskane drewno wprowadzono na stan magazynowy z wykorzystaniem oznaczników do drewna. W celu oznaczenia i wprowadzenia na magazyn drewna pozyskanego w 2020 r. z obszaru leśnictwa, w którym pozyskano największą objętość drewna w 2020 r., tj. z leśnictwa Radnica, wykorzystano 2.039 sztuk³⁹ oznaczników.

(akta kontroli str. 225)

Oględziny⁴⁰ drewna pozostającego w lesie w zakresie prawidłowości jego cechowania wykazały, że:

³⁵ Badaniem objęto jeden gatunek drzewa.

³⁶ Dalej: *RDLP w Zielonej Górze*.

³⁷ W 100% kontrolowano pozycje zrębowe, a pozycje przedrębne weryfikowano w przypadku intensywności zabiegu przekraczającej 35 m³/ha.

³⁸ Sprzedaży nie planowano w podziale na leśnictwa.

³⁹ Wykorzystano 2.039 sztuk oznaczników do drewna o numerach od 01769 do 03804 oraz od 03839 do 03841.

⁴⁰ Oględziny przeprowadzono 27 października 2021 r. na terenie leśnictwa Grabina (adres leśny: 13-g-00) i leśnictwa Augustynka (adres leśny: 281-i-00, 281-j-00, 281-k-00, 342-c-00).

- na drewnie trwale mocowano oznaczniki, tj. płytki w kolorze czerwonym, które zawierały w linii górnej numer kolejny stosu drewna oraz w linii dolnej 6-cyfrowy znak jednostki organizacyjnej, z której pochodziło drewno⁴¹; naniesione płytki były zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 lutego 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, wzorów urzędzeń do cechowania i zasad ich stosowania oraz wzoru dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna⁴²;
- na drewno nanoszono za pomocą urządzenia do cechowania drewna (tj. tarczy do trwałego odwzorowania znajdującego się na niej znaku według wzoru tarczy określonego w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia) logo Lasów Państwowych przy użyciu tuszu w kolorze czarnym (§ 5 ust.1 ww. rozporządzenia).

(akta kontroli str. 226-233)

2.4. Podstawą gospodarki finansowej Nadleśnictwa były roczne plany finansowo-gospodarcze, które stosownie do § 6 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe⁴³ zawierały zadania rzeczowe i przychody ze sprzedaży.

Planowane przychody ze sprzedaży drewna wynosiły 22.585 tys. zł w 2019 roku oraz 21.992 tys. zł w 2020 roku. Wykonane przychody ze sprzedaży drewna wyniosły odpowiednio 22.043 tys. zł i 18.375 tys. zł, co stanowiło 97,6 % i 83,5 %.

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Główną przyczyną niewykonania w roku 2020 planu przychodu była zapaść na rynku drzewnym spowodowana pandemią COVID 19, która została ogłoszona 20.03.2020 roku. Wprowadzony lockdown i ilość zachorowań miały także swoje odbicie na rynku usługodawców pozyskania drewna, którzy w sytuacji braku zbytu surowca zostali pozbawieni frontu robót. Brak realizacji umów na sprzedaż drewna przejawiał się w postaci rezygnacji z odbioru drewna (ok. 5000 m³), a także przedłużenia realizacji umów do 28.02.2021 roku (ok. 8 550 m³).*

(akta kontroli str. 80, 234-248, 456)

Wykonanie planu sprzedaży sosny w leśnictwie Radnica w 2020 r. wyniosło 11.519,1 m³, co stanowiło 12,7 % wykonania planu pozyskania sosny ogółem w Nadleśnictwie. Przychody ze sprzedaży sosny w 2020 r. wyniosły 17.467,1 tys. zł (tj. 95,1 % przychodów ze sprzedaży drewna ogółem).

(akta kontroli str. 80, 185, 215-224)

2.5. Podstawą do dokumentowania czynności związanych z obrotem drewna w Nadleśnictwie były zasady określone w zarządzeniach Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych⁴⁴. Schemat obiegu

⁴¹ W przypadku drewna pozyskanego w leśnictwie Grabin – numer 142001, a w przypadku leśnictwa Augustynka – numer 142011).

⁴² Dz. U. z 1998 r., Nr 36 poz. 201, ze zm. (dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna).

⁴³ Dz. U. Nr 134, poz. 692.

⁴⁴ Do 21 czerwca 2021 r. zarządzenie nr 86 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 23 grudnia 2013 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, a od 22 czerwca 2021 r. zarządzenie nr 42 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 22 czerwca 2021 r. w sprawie zasad ewidencji przychodu i rozchodu drewna w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych.

dokumentów obowiązujący w Nadleśnictwie⁴⁵ w zakresie gospodarki towarowej opisywał obieg wszystkich dokumentów objętych szczegółowym badaniem, tj. kwitów wywozowych, asygnat, rejestrów odebranego drewna, protokołów przekazania, specyfikacji manipulacyjnych oraz faktur VAT. Badanie ww. dokumentów sporządzonych w celu udokumentowania obrotu drewna pozyskanego w 2020 r. w leśnictwie Radnica wykazało, że dokumenty sporządzano w sposób rzetelny. Asygnaty, kwity wywozowe oraz protokoły przekazania były drukami ścisłego zarachowania.

(akta kontroli str. 249-282)

2.6. Formy ochrony przyrody, w tym ilość gatunków objętych ochroną zostały opisane w pkt 1.10. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Na pozycjach zrębowych⁴⁶ wyszczególnionych w szacunkach brakarskich pozyskania drewna w 2020 r. na terenie leśnictwa Radnica (objętego szczegółowym badaniem) nie stwierdzono powierzchniowych obiektów ochrony przyrody (pozycje zrębowe znajdowały się poza obszarami Natura 2000). Niemniej jednak w trakcie kontroli szacunków brakarskich (opis w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) stwierdzono obiekty punktowe, które zlecono ochronie (ochrona dziuplaków⁴⁷, mrowiska⁴⁸, siedlisk nietoperzy⁴⁹ i dzięcioła czarnego⁵⁰).

(akta kontroli str. 283-284)

Nadleśnictwo we wszystkich objętych badaniem umowach⁵¹ zawartych z wykonawcami prac związanych z pozyskaniem i zrywką drewna określiło obowiązki wykonawców w zakresie technologii realizacji przedmiotu umowy, w tym:

- obowiązek wykonywania przedmiotu umowy przy wykorzystaniu technik oraz technologii gwarantujących minimalizację strat i zanieczyszczeń w środowisku naturalnym;
- utrzymywanie maszyn i urządzeń w stanie sprawności technicznej i czystości zapewniającej użytkowanie ich bez szkody dla bezpieczeństwa i zdrowia osób je eksploatujących oraz środowiska przyrodniczego;
- powierzanie obsługi maszyn i urządzeń technicznych osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje;
- wyposażenie wszystkich maszyn, ciągników i urządzeń pracujących na powierzchniach leśnych w odpowiednie zestawy (sorbenty, maty sorpcyjne itp.) do pochłaniania rozlanego paliwa lub oleju oraz innych płynów technologicznych używanych w maszynach, ciągnikach, pilarkach i innych urządzeniach pracujących w lesie oraz użycia tych środków w sytuacjach wymagających zastosowania (awarie, naprawy, tankowania itp.).

Kontrolę przestrzegania zapisów umownych sprawowali podczas bieżących prac leśniczkowe oraz lustracji dokonywanych przez Inżyniera Nadzoru i Zastępcę Nadleśniczego.

(akta kontroli str. 294-297)

⁴⁵ Obowiązujący od 1 marca 2014 r. i będący załącznikiem do Regulaminu kontroli wewnętrznej Nadleśnictwa.

⁴⁶ Tj.: 175-j, 175-k, 179-r, 239-f, 241-d, 263-a, 268-f.

⁴⁷ Pozycje: 175-j, 175-k, 179-r, 239-f, 263-a.

⁴⁸ Pozycja 175-j.

⁴⁹ Pozycja: 263-a.

⁵⁰ Jw.

⁵¹ Badaniem objęto osiem umów zawartych w ramach pakietów specjalistycznych - pozyskanie drewna przy pomocy maszyn wielooperacyjnych, tj. dwie umowy w 2019 r., trzy umowy w 2020 r. oraz trzy umowy w 2021 r.

2.7. W okresie objętym kontrolą w Nadleśnictwie zostały przeprowadzone przez RDLP w Zielonej Górze dwie kontrole dotyczące pozyskania drewna w lasach, tj.:

- kontrola doraźna⁵² w zakresie prawidłowości określania odległości zrywkowych w szacunkach brakarskich na 2020 r. oraz kwalifikowania pozycji do pozyskania maszynowego – w wyniku analizy danych Nadleśnictwa (według szacunków brakarskich) oraz ustaleń zespołu kontrolnego (w oparciu o lustrację terenową⁵³) ustalono rozbieżności, w związku z powyższym Nadleśniczy w trakcie ww. kontroli wyjaśnił jakimi zasadami kierowano się przy kwalifikowaniu pozycji cięć do pozyskania tzw. „mieszanego” w szacunkach brakarskich na 2020 r. oraz czym podyktowane było przyjęcie przez Nadleśnictwo odległości zrywkowej do 2000 m na sześciu kontrolowanych pozycjach w leśnictwie Kosobudki oraz na sześciu pozycjach w leśnictwie Biała Struga;
- kontrola problemowa⁵⁴ w zakresie realizacji wytycznych dotyczących minimalizowania wpływu realizacji prac gospodarczych na miejscu rozrodu i lęgu ptaków – w wyniku kontroli ustalono⁵⁵, m.in., że informacje odnośnie występowania drzew dziuplastych lub stanowisk gniazdowych zawierane były w książkach służbowych leśniczych, na zleceniach prac do wykonania, szkicach zrębowych i w notatkach kontroli oraz, że we wszystkich badanych leśnictwach na wszystkich pozycjach z zakresu pozyskania drewna przeprowadzono kontrole w zakresie występowania gatunków chronionych i zasiedlonych gniazd i dziupli, a drzewa dziuplaste i drzewa gniazdowe naniesiono na szkice zrębowe.

W wyniku ww. kontroli nie zostały sformułowane zalecenia pokontrolne.

(akta kontroli str. 298-319)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie wykonywanie zadań związanych z pozyskiwaniem drewna z lasów państwowych oraz z jego sprzedażą. W Nadleśnictwie sporządzano i poddawano kontroli szacunki brakarskie, prawidłowo planowano sprzedaż drewna oraz rzetelnie dokumentowano czynności związane z obrotem drewnem. Nadleśnictwo prawidłowo realizowało sprzedaż drewna oraz właściwie wdrażało zasady użytkowania lasu.

OBSZAR

3. Prowadzenie nadzoru nad realizacją zadań

Opis stanu
faktycznego

3.1. Nadleśnictwo posiadało dokumentację urzędzeniową dotyczącą lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, tj. przekazane przez starostów inwentaryzacje stanu lasu (opis w pkt. 1.2. i 1.9. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

Powierzchnia gruntów leśnych nadzorowanych przez Nadleśnictwo wynosiła 52,89 ha na koniec 2019 r., 72,83 ha na koniec 2020 r. oraz 72,83 ha na koniec III kwartału 2021 r.

⁵² Czynności kontrolne przeprowadzono od 10 lipca 2019 r. do 12 lipca 2019 r.

⁵³ Lustrację terenową przeprowadzono w trzech losowo wybranych leśnictwach: Grabina, Biała Struga oraz Kosobudki.

⁵⁴ Czynności kontrolne przeprowadzono w dniu 20 maja 2021 r.

⁵⁵ Do kontroli wytypowano 30% leśnictw, tj. cztery leśnictwa: Grabina, Biała Struga, Smolarnia i Augustynka.

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. nadzorem objęto 97 działek gruntów leśnych, tj. 86 działek na terenie powiatu krośnieńskiego należących do 56 właścicieli (współwłaścicieli) oraz 11 działek na terenie powiatu świebodzińskiego należących do siedmiu właścicieli (współwłaścicieli).

(akta kontroli str. 32, 80)

3.2. Badanie dokumentacji Nadleśnictwa w zakresie pozyskania drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa wykazało m.in., że:

- drewno pozyskane w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa podlegało cechowaniu⁵⁶, a właścicielom lasów wystawiano dokumenty stwierdzające legalność pozyskania drewna; w latach 2019-2021 (III kwartał) wystawiono odpowiednio 12 i 9 i 2 świadectwa legalności pozyskania drewna;
- świadectwa legalności pozyskania drewna sporządzano na drukach zgodnych ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, jednakże 13 z nich zostało sporządzonych nie w pełni rzetelnie, co szerzej opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- świadectwa legalności pozyskania drewna nie były objęte ewidencją druków ścisłego zarachowania;
- pozyskano 180,52 m³ drewna (grubizny) w 2019 r., 378,66 m³ drewna (grubizny) w 2020 r. oraz 97,42 m³ drewna (grubizny) do końca III kwartału 2021 r.

(akta kontroli str. 320-333)

Nadleśniczy wyjaśnił, że świadectwa legalności pozyskania drewna nie były objęte ewidencją druków ścisłego zarachowania, ponieważ: *nie ma wymogu prawnego obligującego do objęcia świadectw legalności ewidencją druków ścisłego zarachowania.*

(akta kontroli str. 451)

3.3. W okresie objętym kontrolą w nadzorowanych lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa drewno pozyskano na podstawie 20 decyzji wydanych przez starostów⁵⁷, w tym:

- 14 decyzji wydanych na podstawie art. 19 i 24 ust. 3 w związku z art. 13 ustawy o lasach - decyzje wydano na wniosek właściciela lasu w oparciu o inwentaryzację stanu lasu, a rozmiar zadań ustalono w wyniku przeglądu drzewostanu przez leśniczych;
- 6 decyzji wydanych na podstawie art. 9 ust. 2. ustawy o lasach - rozmiar zadań ustalono w wyniku przeglądów drzewostanu przez leśniczych, a decyzjom nadano rygor natychmiastowej wymagalności w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się i namnażania organizmów szkodliwych.

(akta kontroli str. 320-321, 334-364)

Nie stwierdzono sytuacji, w których zalegalizowano pozyskane drewno pochodzące z lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, dla których nie było aktualnej dokumentacji urzędzeniowej ani wydanej decyzji starosty⁵⁸.

⁵⁶ Pobrano 114 sztuk płytek w kolorze niebieskim o numerach od 00199 do 00313 do cechowania drewna pozyskanego w lasach na terenie powiatu krośnieńskiego oraz 15 płytek w kolorze niebieskim o numerach od 00411 do 00425 na terenie powiatu świebodzińskiego.

⁵⁷ Tj. trzy decyzje Starosty Świebodzińskiego oraz 17 decyzji Starosty Krośnieńskiego.

⁵⁸ Wystąpiło natomiast pięć przypadków, w których ilość pozyskanego i zalegalizowanego drewna przekroczyła ilość ustaloną w decyzjach starosty (różnice te wynosiły od 0,5 m³ do 10,68 m³) oraz jeden przypadek, w którym ilość drewna wskazanego do pozyskania w decyzji przekroczyła ilość drewna możliwą

(akta kontroli str. 320-321, 334-364)

3.4. W przekazanych przez starostów inwentaryzacjach stanu lasu nie zainwentaryzowano lasów ochronnych, natomiast dwa obręby, w których zlokalizowane były działki leśne objęte nadzorem Nadleśnictwa znajdowały się w sieci obszarów Natura 2000, tj. obręb Grabin w granicach obszaru „Rynna Gryżyny” oraz obręb Gostchorze oddział 2 w granicach obszarów „Krośnieńska Dolina Odry” i „Dolina Środkowej Odry”. Dla ww. obszarów Natura 2000 brak było planów zadań ochronnych (szerszy opis w pkt 1.10. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

Wycinka drzew w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa każdorazowo poprzedzona była przeglądem drzewostanu przez leśniczych. Niemniej jednak leśniczowie, nie dokumentowali czynności przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej (ogłędzin, rozpoznania) w zakresie gniazd ptasich, chronionych gatunków roślin i zwierząt.

(akta kontroli str. 32, 334-364)

Zastępca Nadleśniczego wskazał, że: (...) *Przy opiniowaniu i ustalaniu zabiegów w lasach niepaństwowych powierzonych w nadzór służba leśna kieruje się zapisami inwentaryzacji stanu lasu oraz bieżącym stanem sanitarnym lasu. Wykorzystuje przy tym doświadczenie i posiadaną specjalistyczną wiedzę oraz zasady obowiązujące przy prowadzeniu gospodarki w lasach państwowych m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Jeżeli istnieją obiekty ekologiczne wymagające ochrony uwagi w zakresie postępowania względem nich dokumentowane są na projektach decyzji przygotowywanych przez Nadleśnictwo Bytnica i przedkładane staroście.*

(akta kontroli str. 365-368)

3.5. W Nadleśnictwie nie wypracowano procedury⁵⁹, w zakresie szeroko rozumianego doradztwa właścicielom lasów, jednakże do obowiązków leśniczych, zgodnie z powierzonymi zakresami czynności i odpowiedzialności, należało m.in. udzielanie pomocy właścicielom lasów prywatnych w zakresie doradztwa technicznego. W okresie objętym kontrolą nie wpływały wnioski właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa dotyczące doradztwa w zakresie zalesiania i gospodarki leśnej ani wnioski, o których mowa w art. 35 ust. 5 ustawy o lasach.

(akta kontroli str. 370-372)

3.6. Nadleśnictwo w okresie objętym kontrolą nie dokonywało zgłoszeń do właściwych organów w zakresie podejrzenia popełnienia wykroczenia lub przestępstwa w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 80)

W odpowiedzi na pismo Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Krośnie Odrzańskim z 7 stycznia 2021 r. w sprawie wyrębu drzewa przez właściciela działki w obrębie Kamień-Morsko bez wymaganego zezwolenia Nadleśniczy wyjaśnił m.in., że zgodnie z decyzją z 20 sierpnia 2018 r. Starosta

do pozyskania określonej w inwentaryzacji stanu lasu (różnica wyniosła 14 m³), co jak podał Zastępca Nadleśniczego było każdorazowo podyktowane potrzebą zapewnienia właściwego stanu sanitarnego lasu.

⁵⁹ Wszystkie wnioski wpływające do Nadleśnictwa, bez podziału na ich zakres, rozpatrywane są zgodnie z obowiązującą instrukcją kancelaryjną.

Krośnieński na wniosek właściciela lasu wyraził zgodę na zmianę lasu na użytki rolne na powierzchni 3,08 ha, a wycięcie drzew według informacji uzyskanej od Leśniczego leśnictwa Morsko nastąpiło w 2020 r.

Ww. działka znajdowała się pod nadzorem Nadleśnictwa do 31 grudnia 2018 r. Zgodnie z treścią aneksu nr 1/2019 do porozumienia z 2 stycznia 2014 r. w sprawie powierzenia spraw z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa ww. działka z dniem 1 stycznia 2019 r. nie została powierzona w nadzór Nadleśnictwu.

(akta kontroli str. 15-31, 373-374)

3.7. Nadleśnictwu w zawartych ze starostami porozumieniach w sprawie nadzoru nad gospodarką w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa nie zostały powierzone obowiązki sprawozdawcze.

(akta kontroli str. 5-17, 15-17)

3.8. Nadleśnictwo nie współpracowało z innymi podmiotami w zakresie spraw związanych z cechowaniem pozyskanego drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 370)

3.9. Nadleśniczy nie wskazał utrudnień w zakresie realizacji zadań związanych z nadzorem nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Jednocześnie wyjaśnił, że: *Wszelkie zastrzeżenia i uwagi uzgadniane są na bieżąco podczas bieżącej współpracy pomiędzy Nadleśnictwem a Starostwami Powiatowymi w postaci korespondencji lub spotkań roboczych pracowników, w szczególności na etapie przekazywania nowych działek lub inwentaryzacji stanu lasu.*

(akta kontroli str. 378)

3.10. Porozumienia zawarte ze starostami nie określały sposobu nadzoru starostów nad realizacją przez Nadleśnictwo zadań wynikających z porozumień. W okresie objętym kontrolą ani Starosta Świebodziński, ani Starosta Krośnieński nie przeprowadzał w Nadleśnictwie kontroli dotyczącej realizacji zadań powierzonych Nadleśniczemu porozumieniami. Natomiast corocznie na wniosek RDLP w Zielonej Górze Nadleśnictwo przekazywało informacje z realizacji zadań w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

(akta kontroli str. 5-17, 15-17, 370, 403-410)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Trzynaście (legalizujących pozyskanie łącznie 521,87 m³ drewna) spośród 23 świadectw legalności pozyskania drewna, wystawionych w okresie od 2019 do 2021 (III kwartał), sporządzono nie w pełni rzetelnie, gdyż: w 13 świadectwach⁶⁰ nie wskazano (poprzez wykreślenie właściwych zapisów, przy czym w przypadku czterech wpisano odręcznie tylko numer decyzji), na jakiej podstawie drewno zostało pozyskane (uproszczonego planu urządzenia lasu albo zadań z zakresu gospodarki leśnej określonych w decyzji).

(akta kontroli str. 320-331, 396)

⁶⁰ Tj. dwa świadectwa wystawione w 2019 r. (od 11/2019 do 12/2019), dziewięć świadectw wystawionych w 2020 r. (od 1/2020 do 9/2020) oraz dwa wystawione w 2021 r. (od 1/2021 do 2/2021).

Zastępca Nadleśniczego wyjaśnił, że: w związku wypełnianiem przez leśniczych dokumentacji wg istniejących wzorów tj. Świadectw legalności oraz Protokołów oględzin dla wszystkich leśniczych rzeczą oczywistą było, że podstawą do wystawiania świadectw legalności pozyskania drewna były decyzje Starosty (w związku z tym, że Nadleśnictwu Bytnica nie powierzono w nadzór lasów, które posiadają Uproszczony plan urządzenia lasu). W związku z powyższym niektórzy leśniczowie wpisywali na świadectwach pozyskania drewna numer decyzji, a niektórzy ten numer wpisywali na protokołach oględzin. Należy zaznaczyć, że protokół oględzin sporządzany jest przy wystawianiu świadectwa legalności.

(akta kontroli str. 396)

OCENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo prawidłowo cechowało pozyskane drewno w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz każdorazowo wystawiało świadectwo legalności pozyskania drewna. Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca sporządzania świadectw w sposób nie w pełni rzetelny, nie miała wpływu na kontrolowaną działalność.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

4. Planowanie i przeprowadzanie kontroli

4.1. Straż Leśna planowała i przeprowadzała kontrole środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, tj. przeprowadzono 48 kontroli w 2019 r., 12 kontroli w 2020 r. oraz 18 kontroli do końca III kwartału 2021 r. (kontroli poddano odpowiednio 1.228 m³, 312 m³ i 425 m³ drewna), przy czym w 2018 r. przeprowadzono 85 kontroli pojazdów przewożących drewno, a kontroli poddano 2.068 m³ drewna⁶¹.

Starszy strażnik leśny pełniący obowiązki Komendanta Posterunku Straży Leśnej (dalej: Komendant SL) wyjaśnił, że mniejsza liczba zaplanowanych i przeprowadzonych kontroli wynikała głównie z powodu absencji strażników leśnych⁶², która wyniosła łącznie 20 dni w 2019 r. i 100 dni w 2020 r.

(akta kontroli str. 411-423, 436-437, 443)

Strażnik Leśny, któremu z dniem 18 maja 2020 r. powierzono prowadzenie spraw dotyczących gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa wyjaśnił, że: *Zakres zadań związanych z prowadzeniem spraw w lasach niepaństwowych był niewielki i nie utrudniał realizowania zadań związanych z pracą wykonywaną przez Straż Leśną.*

(akta kontroli str. 132)

4.2. W okresie objętym kontrolą Straż Leśna nie kontrolowała podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna w celu sprawdzania legalności pochodzenia surowców drzewnych. Za wyjątkiem planów pracy na 2019 r., które zawierały działania polegające na kontroli punktów przerobu drewna (działania zaplanowano na pięć dni⁶³), Straż Leśna nie planowała działań w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 411-420, 423)

Komendant SL wyjaśnił, że zaplanowane w 2019 r. kontrole podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna nie zostały zrealizowane z powodu wykonywania innych działań na polecenie jednostki

⁶¹ W wyniku ww. kontroli Straż Leśna nie stwierdziła nieprawidłowości.

⁶² M.in. z tytułu choroby zawodowej, pobytu w szpitalu, izolacji po zakażeniu Covid-19 oraz urlopu ojcowskiego.

⁶³ Tj. 28-29 stycznia, 12-13 lutego oraz 15 kwietnia.

nadrzędnej, tj. m.in. przeprowadzano kontrolę obrotu drewna na terenie Nadleśnictwa Świebodzin w ramach Grupy Interwencyjnej Straży Leśnej powołanej przez Dyrektora RDLP w Zielonej Górze oraz podejmowano działania niecierpiące zwłoki, tj. kierowano ruchem na drodze publicznej podczas wycinki drzew niebezpiecznych w leśnictwie Radnica i Szklarka. W jednym przypadku wyjaśnił, że: *podjęto próbę kontroli ale odstąpiono od jej wykonania, ponieważ na placu był surowiec drzewny w dużych ilościach zakupiony w 2018 roku i zwożony sukcesywnie na protokoły przekazania w jedną mygłę, z której również pobierano surowiec do obróbki.*

Odnośnie nieplanowania kontroli w okresie 2020-2021 (III kwartał) Komendant SL wyjaśnił, że: *Straż Leśna nie planowała i nie przeprowadzała kontroli podmiotu gospodarczego zajmującego się obrotem i przetwarzaniem drewna, który znajduje się na terenie Nadleśnictwa Bytnica (jako jedyny) głównie z powodu zachowania wszelkich możliwych środków ostrożności w związku z pandemią „Covid-19”. Niezależnie od powyższego w minionych latach nie było jakichkolwiek skarg i podstaw do podejrzeń w kierunku mogących wystąpić nieprawidłowości w ww. zakładzie oraz fakt licznych kontroli pojazdów przewożących drewno do ww. podmiotu wpłynął także na ograniczenie zakresu i ilości kontroli.*

(akta kontroli str.436-442)

Nadleśniczy wyjaśnił, że: *Zapis wynikający z art. 47 ust. 2b ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem. Wszczęcie kontroli uzależnione jest od wielu przesłanek, w tym zdarzeń znamionujących potrzebę wykonania takiej kontroli. Uprzejmie informuję, że na terenie Nadleśnictwa Bytnica zarejestrowany jest jeden podmiot gospodarczy zajmujący się obrotem i przetwarzaniem drewna. Działa on na rynku drewna już kilkadziesiąt lat, z przerobem średniorocznym ponad 100 tys. m³, z wysoce zmechanizowaną infrastrukturą, będącym odbiorcą drewna od wielu nadleśnictw. Należy także dodać, że od roku 2018 nie zanotowano na terenie nadleśnictwa kradzieży drewna.*

(akta kontroli str. 454)

4.3. W zakresie związanym z przedmiotem kontroli Straż Leśna ponadto planowała i realizowała m.in.:

– patrole terenu Nadleśnictwa, w tym: terenów leśnych nad akwenami wodnymi we współpracy ze Strażą Rybacką⁶⁴, patrole obrębu Grabina we współpracy ze Strażą Miejską z Krosna Odrzańskiego⁶⁵, terenu Nadleśnictwa we współpracy z Komendą Powiatową Policji z Krosna Odrzańskiego⁶⁶ oraz ze Strażą Leśną sąsiednich nadleśnictw⁶⁷;

– kontrole drewna pozyskanego i pozostającego na stanie Nadleśnictwa - kontroli poddano 3.771,99 m³ drewna w 2019 r., 3.483,98 m³ w 2020 r. oraz 2.060,60 m³ w 2021 (III kwartał); w wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 411-413, 443)

W ramach uprawnień określonych art. 47 ust. 2 ustawy o lasach m.in.: legitymowano osoby podejrzane o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia⁶⁸ oraz nakładano

⁶⁴ W okresie od 2019 do 2021 (III kwartał) łącznie 50 patroli.

⁶⁵ W okresie od 2019 do 2021 (III kwartał) łącznie 44 patrole.

⁶⁶ W okresie od 2019 do 2021 (III kwartał) łącznie 40 patroli

⁶⁷ W okresie od 2019 do 2021 (III kwartał) łącznie 83 patrole.

⁶⁸ Tj. 174 w 2019 r. i 81 w 2020 r. i 52 do 30 września 2021 r.

i pobierano grzywny w drodze mandatu karnego⁶⁹ (nałożono mandaty na łączną kwotę: 2.150 zł w 2019 r., 200 zł w 2020 r. oraz 770 zł do końca września 2021 r.

(akta kontroli str. 433)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Straż Leśna planowała i przeprowadzała kontrole środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ponadto przeprowadzała liczne patrole terenu Nadleśnictwa oraz kontrole drewna pozyskanego i pozostającego na stanie magazynowym leśnictw. Nie korzystano natomiast z uprawnień polegających na kontroli podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna w celu sprawdzania legalności pochodzenia surowców drzewnych uzasadniając powyższe m.in. brakiem przesłanek do podjęcia tego typu kontroli oraz pandemią Covid-19.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Terminowe obciążanie starostw za nadzór w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.
2. Wskazywanie w sporządzanych świadectwach legalności pozyskania drewna na jakiej podstawie drewno zostało pozyskane.

⁶⁹ Tj. 24 mandaty w 2019 r. cztery mandaty w 2020 r. i sześć mandatów do 30 września 2021 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 28 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 15 listopada 2021 r.

Kontroler
Ewa Grosse
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis